خراسان روزنامه صبح ایران
چهارشنبه ۱۸ بهمن ۱۳۹۶ . ۲۰ جمادی‌الاول ۱۴۳۹ . شماره ۱۹۷۵۳

اقتصاد رفتاری

صرفه‌جویی در انرژی‌های حامل، راهی بسیار عالی در کاهش هزینه‌های خانواده است. اگر شما هم می‌خواهید بدون آن که به سختی بیفتید، هزینه‌هایی از این دست را در خانواده خود کاهش دهید، با دخل و خرج امروز همراه شوید.

کودکان صرفه‌جو

چگونه مصرف بهینه انرژی را به کودکان بیاموزیم؟

سوده قدیمی
h.habibi@khorasannews.com

دانه‌های برف که از آسمان می‌افتادند، تنها نقطه‌های سفیدی بودند که در تاریکی شب دیده می‌شدند. سرما، موذیانه از درز در و پنجره‌ها به داخل می‌خزید و هر یک از بچه‌ها را مجبور می‌کرد پتویی بزرگ دور خود بپیچند. مادر، پتویی را که دور خود پیچیده بود جمع و جور کرد و بلند شد. شمع را برداشت و برای آوردن شام به آشپزخانه رفت. خانواده دور سفره جمع شدند اما شمع نیمه جان وسط سفره، توان نداشت تا اطرافش را به خوبی روشن کند. بچه‌ها از این که نمی‌توانستند غذا را راحت بخورند، نق می‌زدند. پدر غذایش را که تمام کرد، دست‌اش را به سوی پارچ آب برد. کمی مکث کرد و رو به همسرش پرسید: «همین قدر مونده؟» و مادر آهسته گفت: «امروز، همین برامون مونده»... پدر لیوان را زمین گذاشت و از نوشیدن آب منصرف شد: «بذار بچه‌ها بخورن»...

شاید تصور کنید این قصه درباره خانواده‌ای در گذشته‌های دور است که نه برق داشتند، نه آب و نه گاز... اما باید بگویم آن چه که خواندید بخشی از آینده احتمالی روزگار ماست. بله درست خواندید، «آینده»! اگر قدر منابعی را که امروز داریم ندانیم و بی‌محابا به اتلاف منابع انرژی ادامه دهیم، چنین آینده‌ای در انتظار ماست.

رشد روزافزون جمعیت، وابستگی به انرژی و منابع طبیعی و نبود الگوی مصرف منطقی، حتی کم شدن ذخایر انرژی موجب از بین رفتن سرمایه‌های کشور می‌شود. آمارهای موجود حاکی از استفاده نادرست و هدردادن انرژی در مصرف انرژی خانگی است که نیازمند اصلاح الگوی مصرف در میان خانواده‌هاست. زیر صرف نظر از نقش دولت و کارشناسان، نقش خانواده در این زمینه غیرقابل انکار است. برخی خانواده‌ها با واژه صرفه‌جویی کاملا غریبه‌اند و آن را به معنای «کم مصرف کردن» می‌دانند. در حالی که صرفه‌جویی یعنی پیدا کردن روش‌های خلاقانه برای استفاده بهتر از منابع محدود و تجدید ناپذیر. هر خانواده ایرانی می‌تواند با چند تغییر کوچک و رعایت اصولی ساده، به کاهش و صرفه‌جویی در انرژی کمک کند و میزان انرژی مصرفی خود را حتی تا یک سوم کاهش دهد که با کاهش هزینه‌ها به وضعیت مالی خانواده نیز کمک خواهد کرد.

معلم نامحسوس کودکان خود باشید

منابع طبیعی برای زندگی انسان و بقای وی روی کره زمین حیاتی‌اند. امروزه تمام ارکان زندگی و کاری انسان، همچون صنعت و تولید به وجود منابع انرژی وابسته است. همین موضوع ضرورت صرفه‌جویی و مصرف درست و بهینه منابع انرژی را بیش از پیش روشن می‌کند. جدای از این مسئله، به سبب محدودیت در منابع طبیعی، مسئولیت حفظ و نگهداری آن برای نسل‌های آینده بر دوش ماست. بنابراین لازم است درباره فرهنگ‌سازی مصرف بهینه انرژی و آموزش آن به کودکان و نوجوانان بیشتر بیاموزیم و بدانیم، چرا که حیات آینده زمین در دست آنان است.

صرفه‌جویی در انرژی با آموزش آغاز می‌شود. کودکان با آموزش مناسب، می‌توانند رفتارهای صحیح در مصرف را بپذیرند و الگوهای مصرفی خود را تغییر دهند. کودک حتی در سنین کم همه چیز را کنجکاوانه زیر نظر دارد. در نتیجه تمام الگوهای رفتاری والدین روی آن‌ها تاثیر مستقیمی دارد. پس از این ویژگی می‌توان بهره برد و فرهنگ مصرف بهینه انرژی را از همان دوران کودکی در فرزندان نهادینه کرد. فراموش نکنید که در گام اول این شما هستید که باید الگوی خوبی در مصرف بهینه انرژی باشید و توصیه‌های تان را به طور کامل به کار ببندید و آن‌ها را محدود به حرف نکنید تا فرزندانتان در حفظ منابع انرژی مسئولیت‌پذیر شوند و بعدها آن‌ها را با بچه‌ها تمرین کنید. آموزش، زمانی اثربخش‌تر است که برای بچه‌ها جالب و جذاب باشد، پس آموزش خود را از حالت خشک و جدی بیرون آورید و آن را سرگرم‌کننده سازید. حتی می‌توانید این کار را به یک بازی تبدیل کنید؛ جدول امتیازی تهیه کنید و برای هر کاری که کودک در زمینه صرفه‌جویی انرژی انجام می‌دهد، یک امتیاز در نظر بگیرید. در انتها متناسب با امتیازها، برایش جایزه تهیه کنید.

همچنین می‌توانید در داستان‌ها و قصه‌هایی که برای کودک خود تعریف می‌کنید، توضیح دهید که زندگی بدون انرژی‌های حامل می‌تواند به چه اندازه سخت باشد. حالا همراه خانواده قصه‌مان سوار ماشین زمان می‌شویم و به عقب یعنی امروز برمی‌گردیم. خانواده‌ای که اکنون شیوه دیگری برای زندگی در پیش گرفته است و از راهکارهای ساده‌ای برای مصرف بهینه انرژی استفاده می‌کند.

*مادر، در طول روز پرده‌ها را کنار می‌زند تا از نور خورشید استفاده کند و شب‌ها پرده‌ها را می‌کشد تا گرمای خانه از طریق پنجره‌ها هدر نرود.

*به تازگی سماور گازی را جایگزین سماور برقی کرده است.

*در ساعات اولیه شب، کمترین استفاده را از وسایل برقی دارد.

*طی روز که بچه‌ها در خانه نیستند، در اتاق‌های‌شان را می‌بندد و وسیله گرمایشی یا سرمایشی آن را نیز خاموش می‌کند.

*هنگام استفاده از اجاق گاز، شعله را بیش از اندازه زیاد نمی‌کند. شعله را متناسب با اندازه ظرف انتخاب و روشن می‌کند.

*هنگام کار کردن وسایل سرمایشی یا گرمایشی پنجره‌ها را باز نمی‌کند.

*مادر خانواده در خرید لوازم برقی قبل از هر چیز به برچسب مصرف انرژی روی دستگاه دقت می‌کند.

پدر خانواده هم کاملا حواسش جمع است و هر مسئله‌ای را که به صرفه‌جویی در انرژی منجر می‌شود، در نظر می‌گیرد:

*هر چند وقت یک بار، به شوفاژخانه سر می‌زند تا از نبود تراکیدگی یا شکاف در لوله‌ها مطمئن شود.

*درجه رادیاتور مرکزی را همیشه بنابر سرما یا گرمای هوا تنظیم می‌کند.

*وقتی روزهای سرد سال در پیش است، تمام لوله‌های آب گرم و رادیاتور مرکزی را عایق‌بندی می‌کند.

*اتومبیل خود را با یک یا دو سطل آب به خوبی تمیز می‌کند و نیازی به شیلنگ و مصرف مداوم آب ندارد.

*پدر همیشه دست به آچار و حواسش به همه جای خانه است. از برطرف کردن نشت شیر آلات بگیرید تا تعویض پنجره‌های قدیمی با نوع دوجداره‌اش.

*ماهی یک بار، درز بندی یخچال را چک می‌کند تا مطمئن شود هوای سرد داخل آن خارج نمی‌شود.

*از دیگر کارهای جالبی که به فکر پدر جان رسیده، این است که برای تامین آب گرم مورد نیاز ماشین لباسشویی، لوله آب گرم و سرد را همزمان و مستقیم به ماشین-لباسشویی وصل کرده است تا انرژی الکتریکی زیادی برای گرم کردن آب مصرف نشود.

*دمای آبگرمکن را هم، روی ۶۰ درجه سانتی گراد تنظیم کرده است. زیرا دمای بیشتر از ۷۵ درجه به این معناست که شما سوخت زیادی را هدر می‌دهید.

وقتی والدین خود را ملزم به رعایت اصولی می‌کنند، فرزندان هم خواه ناخواه از رفتارهای آنان الگو می‌گیرند. فرزندان خانواده قصه‌مان نیز هر کدام به نوبه خود نکات کوچکی را در زمینه مصرف صحیح انرژی رعایت می‌کنند:

*شارژرهای تلفن همراه بعد از اتمام کارشان، از پریز کشیده می‌شوند چرا که وسایل الکترونیکی حتی زمانی که خاموش هستند نیز مقداری برق مصرف می‌کنند.

*نمایشگر رایانه را به گونه‌ای تنظیم کرده‌اند که پس از سه دقیقه بی‌استفاده بودن خاموش شود و برای همیشه در حالت ذخیره انرژی قرار داده‌اند.

*با آن که لامپ‌های کم مصرف خیلی وقت است که جایگزین لامپ‌های حبابی شده‌اند اما دست‌های همه اهل خانه، به خاموش کردن چراغ‌های اضافه عادت داده شده‌اند.

*روزهای سرد زمستانی به جای افزایش درجه حرارت وسایل گرمایشی، لباس گرم‌تری می‌پوشند.

هنگام حمام کردن، شیر آب حمام را باز نمی‌گذارند و از وسایل گرمازا در حمام استفاده نمی‌کنند...

و این گونه خانواده قصه ما با رعایت همین راهکارهای ساده، بدون آن که به سختی بیفتند یا خود را از استفاده درست انرژی‌های حامل محروم کنند، توانستند مصرف صحیح انرژی را یاد بگیرند و الگوی خود قرار دهند. همچنین آنان علاوه بر کمک به حفظ منابع انرژی، هزینه‌های آب و برق و گاز خود را تا حد زیادی پایین آوردند.

بیشتر بدانیم

برچسب مصرف انرژی، هفت نوار رنگی از سبز تیره تا قرمز دارد که با حروف انگلیسی درجه‌بندی شده است. هر حرف نشان دهنده درجه‌ای از کارآیی دستگاه است. نوار اول به رنگ سبز تیره با حرف A، نشان دهنده بازدهی بیشتر و مصرف انرژی کمتر است. در مقابل، نوار آخر به رنگ قرمز با حرف G نشان‌دهنده بازدهی کمتر و مصرف انرژی بیشتر است.